Mine 2x-tipoldeforældre fra Stevns
Ole Hansen og Johanne Henriksdatter
Af Erik Johnson

Mine 2x-tipoldeforældre fra Stevns
Ole Hansen og Johanne Henriksdatter

- Ole blev født den 11. oktober 1792 i markhuset ved lille Torøje i Smerup sogn
- Han døde 52 år gammel den 24. december 1844 i Havnelev

- Johanne blev født den 30. oktober 1793 i Lund i Lyderslev sogn
- Hun døde 69 år gammel den 2. marts 1851 på fattighospitalet i Havnelev

- De blev gift den 26. juli 1818 i Lyderslev kirke

- De fik 2 børn, der blev født i Gevnø og døbt i Lyderslev kirke.
    1. Hans, der blev født den 23. marts 1819
    2. Henrik der blev født den 22. november 1820

- Og 5 børn, der blev født i Havnelev
    3. Peder der blev født den 10. november 1822 – død 16. januar 1823
    4. Sidse der blev født den 3. januar 1823
    5. Maren der blev født den 27. november 1826
    6. Jens der blev født den 29. oktober 1829
    7. Niels der blev født den 7. marts 1833

Videnskabernes Selskabs kort - udsnit fra Sydstevns

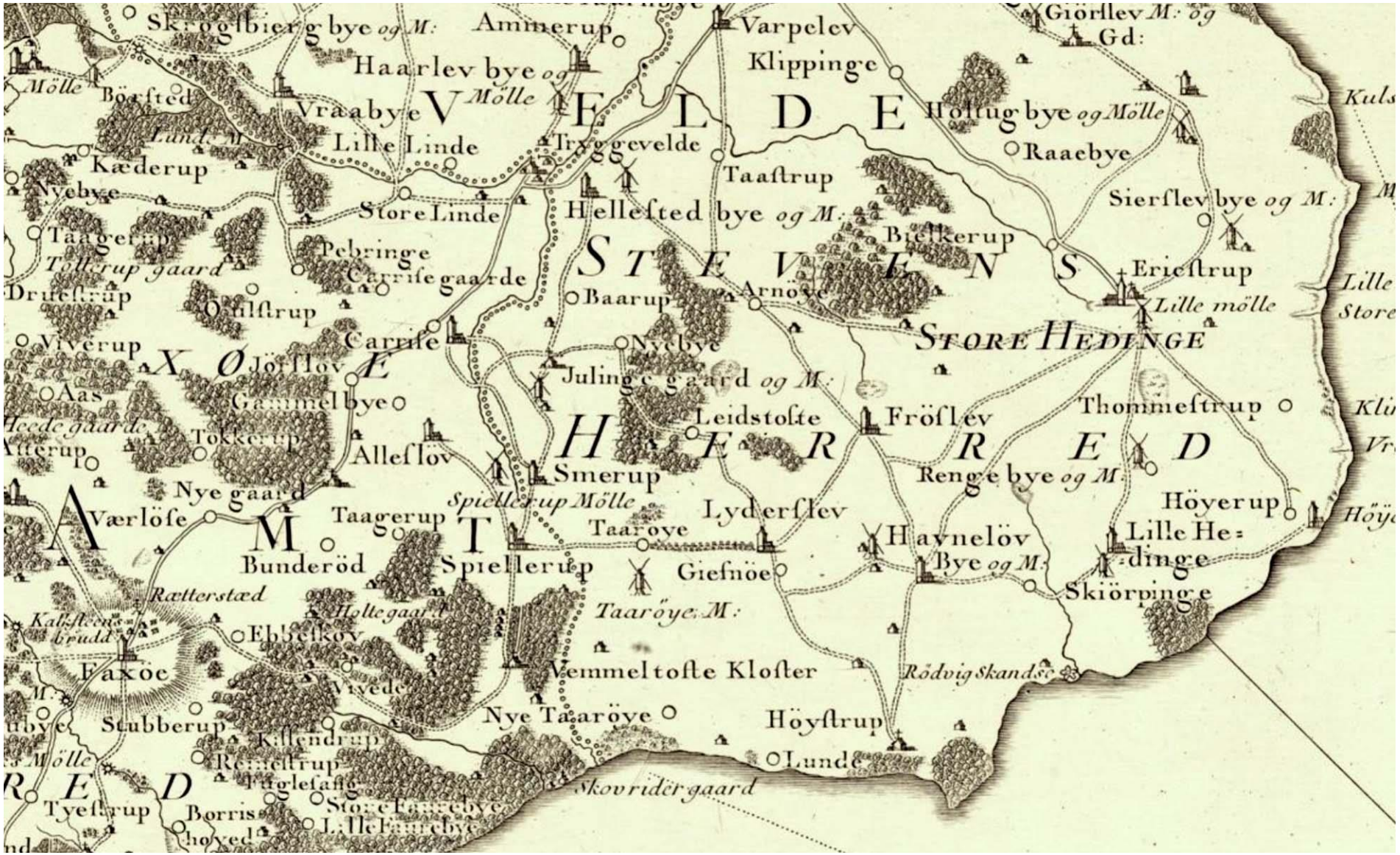

- Da Ole og Johanne blev gift i 1818, kom de til at bo i Ærtebjerghuset – Ærtebjergvej 24 på vejen mellem Gevnø og Lund. I 1822 flyttede de til et husmandssted i Havnelev.

Lave målebordsblade - 1901

Havnelev ejerlav, matrikelkort
Original 1 kort 1809

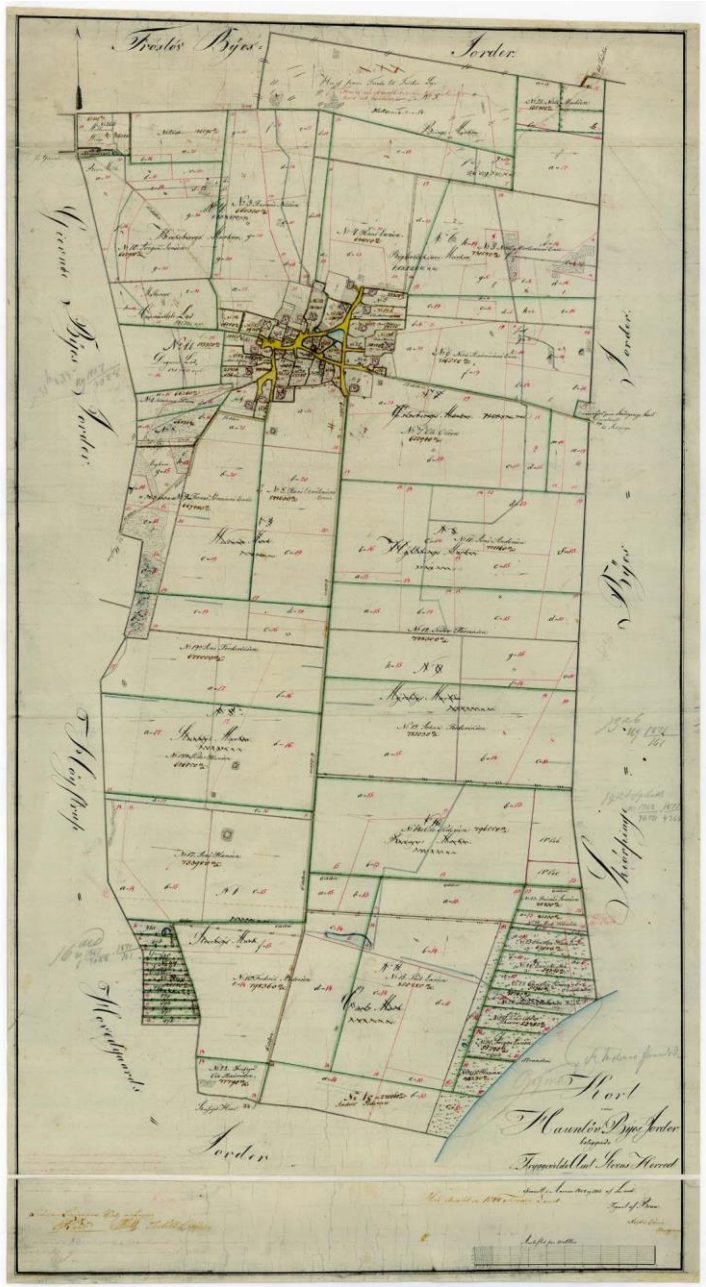

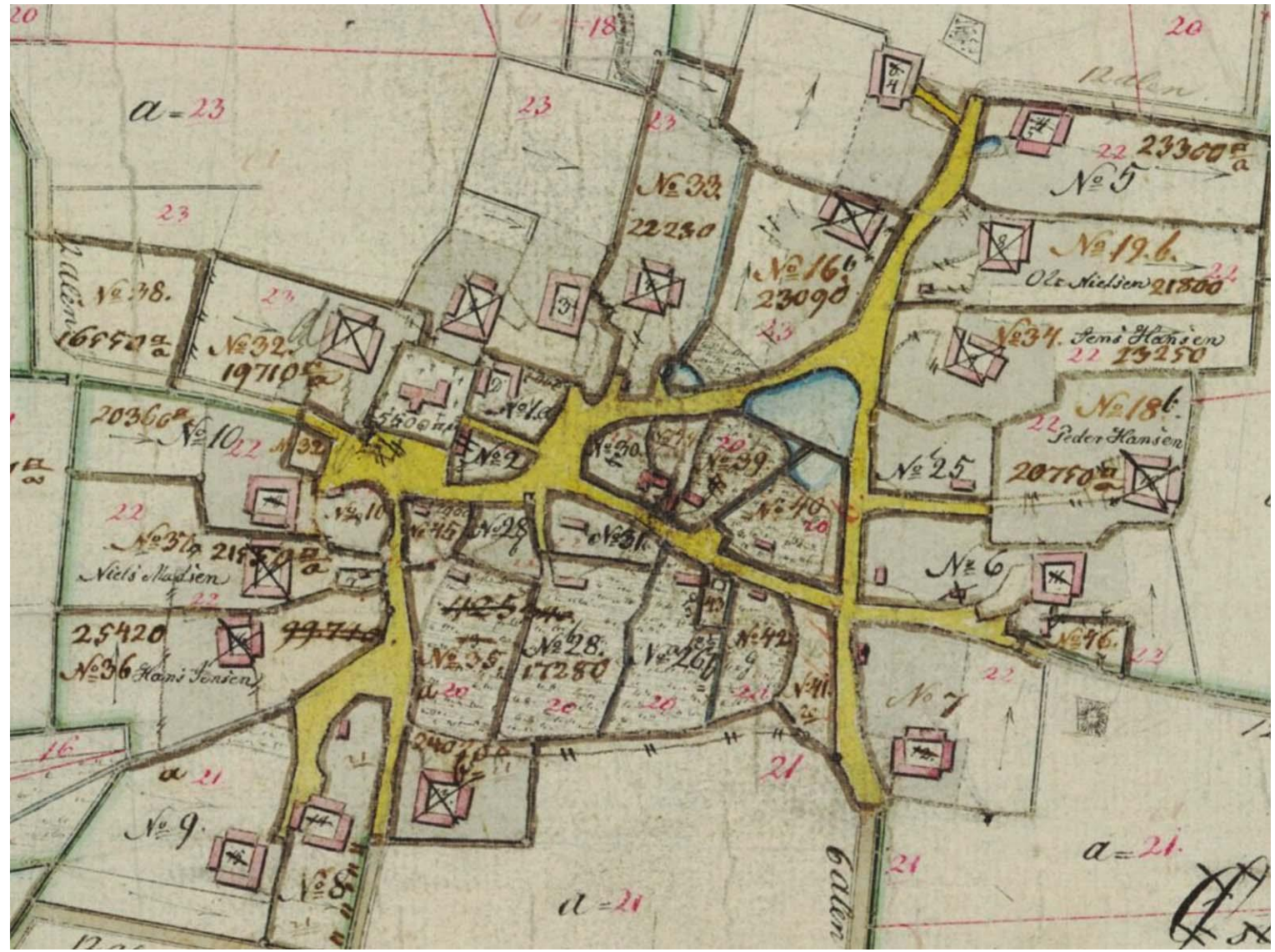

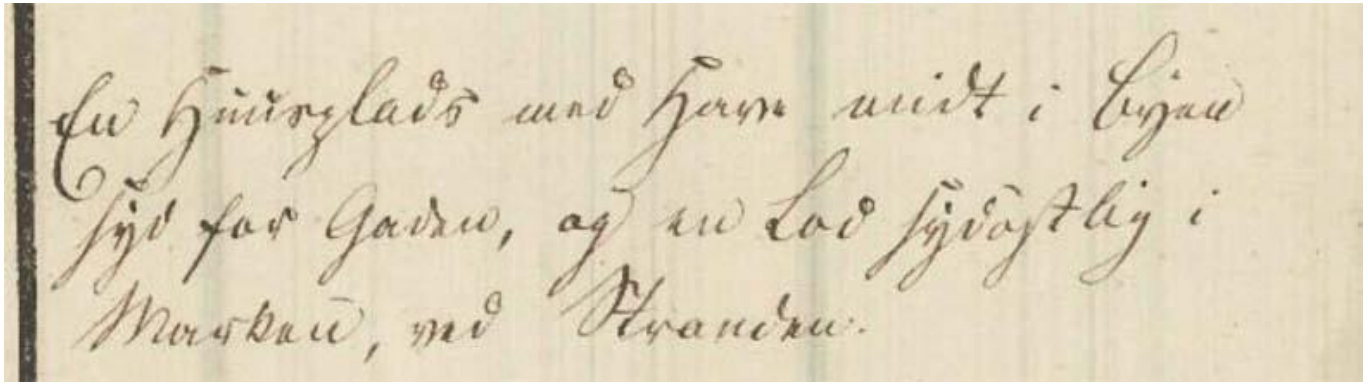

Ole Hansen
Matr nr. 31

Huset i Havnelev var ejet af Højstrup gods. I forbindelse med lejemålet af huset blev det synet af sognefogden Jens Nielsen fra Strøby og gårdmand Jørgen Hansen fra Magleby

Bemeldte Huus fandt vi at bestaa af 9 Fag, de 2 Fag er nyt Eege Under og Fyrre Overtømmer, men et Sparrekobbel undtagen og de øvrige 7 Fag er gammelt forskielligt Slags Over og Undertømmer. Indrettet 2 Fag til Stue 1 Fag til Forstue med Skorsteen, 2 Fag til Stue og 2 Fag til Loe. Fornødne Dørre og Vinduer med Beslag, klinede Vægge og Straatag, over de 4 Fag er Bræddeloft. - I vestre Ende er Gavlen halv dukket og halv af Brædder og i østre Ende er gammel dukket Gavl. I maadelig Stand.

Til reparation af huset fik Ole og Johanne af Vemmetofte Kloster bevilget egetømmer til 6 stolper, 4 opstandere og 10 løsholter til brug for opbygning af to fag af huset – i alt 58 alen til en værdi af 12 rigsbankdaler sedler.

Den årlige udgift til lejen af huset var på 12 rigsbankdaler sølv samt en række ugentlige arbejds- og køredage på ”*egen Kost og med egne Redskaber*”. Jordlodden havde et hartkorn på 2 skæpper 2 fjerdingkar ½ album – godt 3 tønder land, og for denne skulle de årligt betale et pengebeløb for værdien af 1 tønde 4 skæpper byg.

Desuden var der følgende afsnit i kontrakten:
Den til Huuset værende Hauge skal han stedse holde under forsvarlig Hegn, dyrke den aarlig med Kiøkkenurter eller andre Jordvæxter og aarlig plante og pode derudi nogle Stx. Frugttræer. - Han skal ligeledes forsvarligt vedligeholde hans Andeel Hegn omkring Jordlodden, samt dyrke og drive den forsvarligt, opbryde Steen som derpaa maatte findes og anvende samme til Stengierder, samt ellers opkaste forsvarlige Jordvolde med dobbelte Grøfter, og Voldene beplante med Piil, Tjørne eller Hæssel, saa at ingen døde Riisgierder ere behøvede.

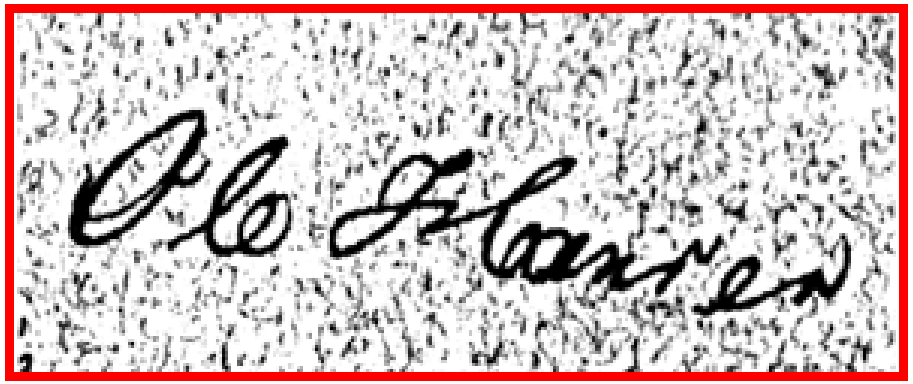

I Wemmetofte godsarkiv finder der en kopi af synsforretningen , hvor Ole Hansen selv har skrevet under – godt nok som der står "med paaholdt Pen".

De sidste år i familiens liv

- I huset i Havnelev boede Ole og Johanne resten af deres fælles liv.
- Den 4. juli 1844 fik de lov til at afstå lejemålet
- Det var på høje tid, da Ole døde i december 1844

- I folketællingen fra 1845 kan vi se, at Johanne blev boende i huset sammen med en familie – mand kone og barn – der var på fattighjælp
- Samme år blev lejen af huset overtaget af sønnen Henrik den 29. november lige inden Ole døde, og Johanne blev boede hos Henrik og Karen Andersdatter.

- I folketællingen fra 1850 boede Johanne hos Henrik og Karen
- Her er Johanne opført som inderste og almisselem.
- Henrik var fraværende, da han var indkaldt til krigstjeneste.
- Tidligere var soldatertjenesten mest noget sjov; men denne gang var det alvor
- Danmark var jo i krig med Tyskland – treårskrigen fra 1848 – 50 – men heldigvis overlevede Henrik
- Henrik kom allerede i 1843 til 3. infanteribataljon
- I 1847 kom han til Kronens regiment.

- Før 1855 kom Johanne til at bo på fattighospitalet i Havnelev
- Her døde hun den 2. marts 1861 som fattiglem.

En tragiske skæbne blandt børnene

- Sidse Olsdatter ≈ Peder Nielsen – Peder døde i 3-årskrigen

Sidse Olsdatter ≈ Peder Nielsen

Sidse blev født den 3. januar 1823 i Havnelev

Peder blev født den 12. december 1822 i Hellested. Hans forældre var husmand Niels Pedersen og Karen Estrid Rasmusdatter. Familien flyttede i 1824 til Mørkemosehuset på Frøslev mark

Mørkemosehusets adresse er Tornebjergvej 34 Havnelev. Huset har været brændt helt ned. I dag ligger der en gård på matriklen nr. 22a

Sidse og Peder blev gift den 5. marts 1847 i Havnelev

Efter giftermålet flyttede de til Frøslev, hvor de boede sammen med Niels mor, Estrid Rasmusdatter, og Peders to yngste søskende på 10 og 12 år. Peders far, Niels Pedersen, var død i 1842

Sidse og Peder fik to børn Ane Marie i juli 1847 og Peder i november 1850. De døde begge som små i henholdsvis 1851 og 1853

Peder var i folketællingen fra 1850 opført som daglejer

Slaagaards Hse
Fröslev
Storemark
Renge Gd
Thorshöj
Gjevnö
Lyderslev
Havnelev
Skjörpinge
Le Hedinge
Station
Rödvig

Folketællingen 1850, Frøslev

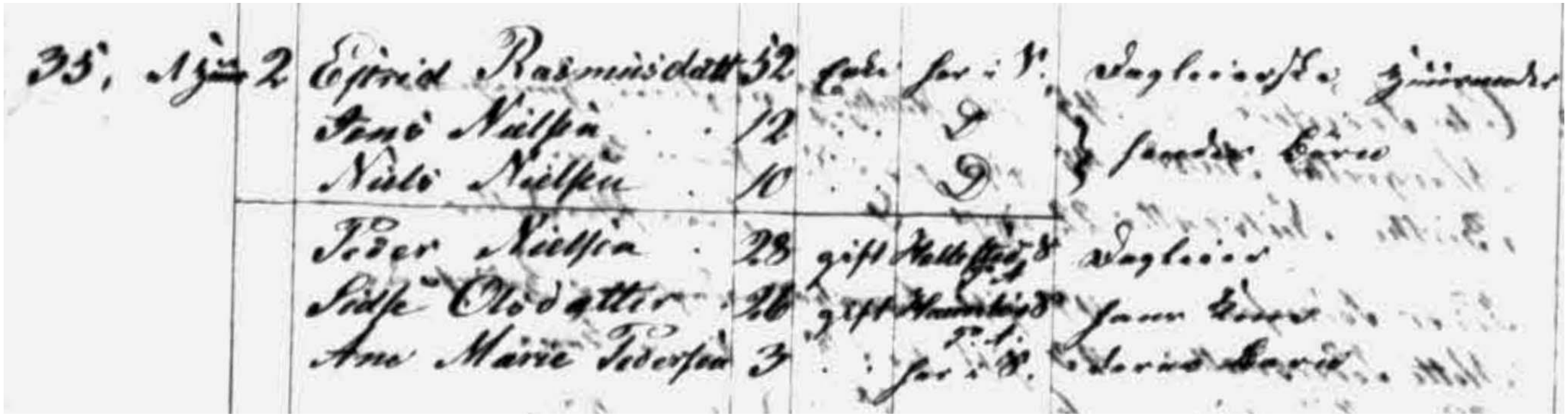

Vi kan følge Peder i lægdsrullerne

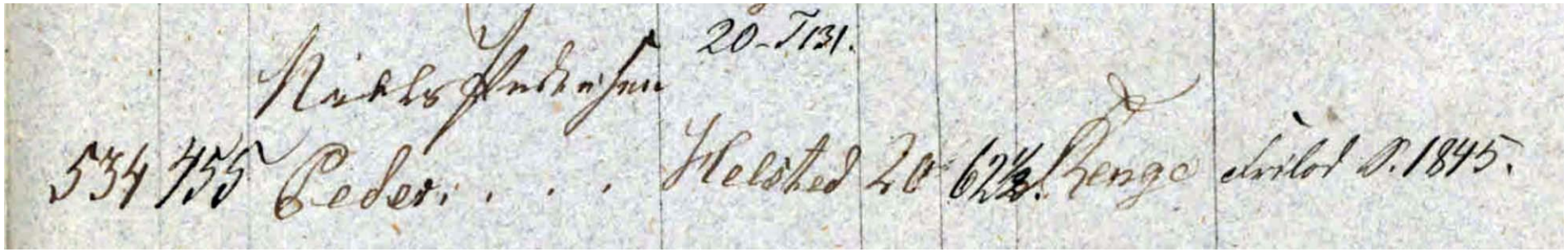

Hovedrulle 1842 Store Heddinge landsogn lægd 15 – han var i Renge

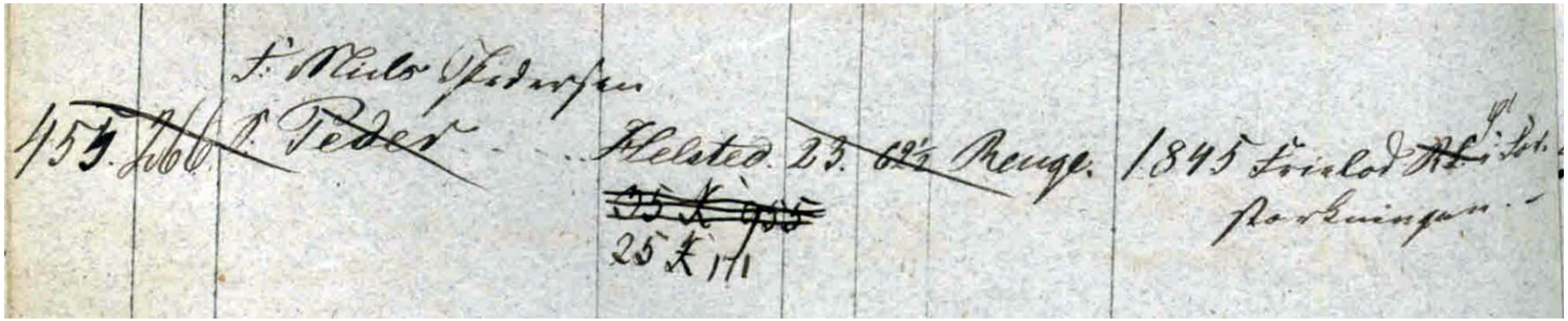

Hovedrulle 1845 Store Heddinge landsogn lægd 15
Han flyttede til Frøslev i 1846

Peder blev soldat under 3-års krigen og døde i 1850

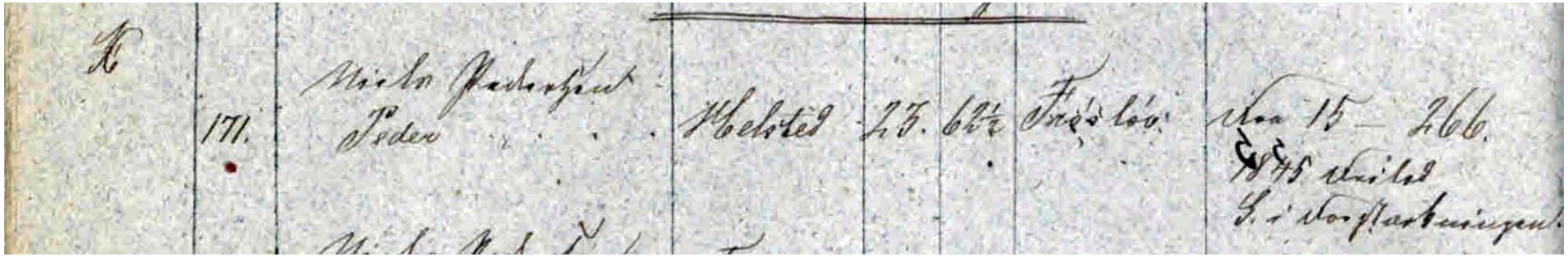

Tilgangsrulle, 1846 (år X), Frøslev sogn, Præstø amt, lægd 25

Fra 15 – 266 (Store Heddinge landsogn – han var i Renge)

1845 Frilod, Soldat i Forstærkningen

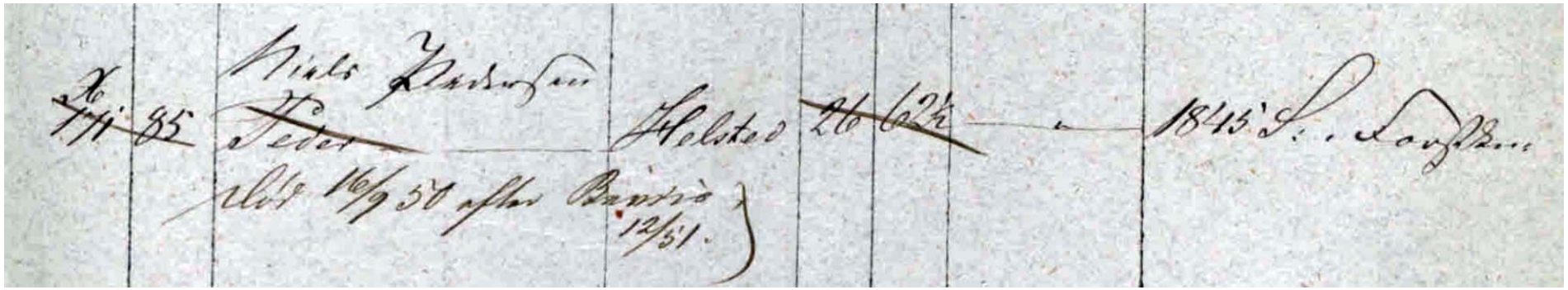

Hovedrulle, 1848, Frøslev sogn, Præstø amt, lægd 25

1845 i Forstærkningen, død 16/9 50 efter Beviis 12/51

Stambøger, 1. Forstærkningsbataljon
Præstø Amt, Lægd 25, Løbenr. 83, Comp. Nr. 63

Peder Nielsen, født Helsted, 62½", Tilgaaet 15/11 49 fra Depotkomp./:Garnis. Bat:/
Indrulleret 1845, død den 16. Sept 1850

A.D. Cohen, Krigen 1850 og De Faldnes Minde, 1851, s. 93
1. Forstærkningsbataljon

3. 65. — Peter Nielsen Helsted, 6, død i Slesvig d. 16 September af Typhus, begravet paa St. Michaelis Kirkegaard d. 21 September.

Tyfus er en alvorlig og potentielt livstruende febersygdom forårsaget af bakterien *Salmonella Typhi*, der smitter gennem forurenet mad og vand, især i områder med dårlige sanitære forhold.

Jeg ved ikke, hvornår Sidse fik besked om Peders død; men den 17. november 1850 kom der besked fra Kommandantskabet Slesvig til Det Kongelige Amthuus for Præstø Amt.

De paa vedlagte Fortegnelser opførte private Efterladenskaber som have tilhørt afdøde Menig Peder Nielsen Hellested af Præstø Amts 25 Lægd løbe nr. 85 skulde Commandantskabet i Henhold til Befaling fra Armeens Intendantur herved tjenstligt oversende, for ved behagelig Foranstaltning af det ærede Amthuus af ihændiges nævnte Afdødes Arvinger. Den ene af de vedlagte Fortegnelser bedes forsynet med Qvittering og derefter remitteret

Fortegnelse over
afdøde Menig af 1. Forstærkningsbataljon 3 Compagni, No 65 Peder Nielsen Hellested
Efterladenskaber

1 Skjorte
1 Tørklæde
1 Halsbind
1 Pr Støvletter
1 pr Støvler
2 pr Strømper
1 Uhr

Præstø amt, kopibog 1850, litra U nr. 848

No. 848, Permin 26/11 50, J27 no 87 13/k – Det er til godsforvalteren på Bregentved

Hermed undlader jeg ikke tjenstligen at fremsende de Effecter som Soldat af Pr. A. 25-85 Peder Nielsen Hellested efter vedlagte Fortegnelse ved sin Død har efterladt sig i en Pakke mærket "Hellested Rønnede" for behageligen at overleveres til rette Vedkommende hvorfor Fortegnelsen forventes tilbagesendt Amtet med paategnet Qvittering.

Ovenstaaende Effecter er af Skifteretten i Grevskabet Bregentved udleveret til Afdødes Enke Sidse Olsdatter, der hensidder i uskiftet Bo, hvilket herved tilstaaes af undertegnede hendes Laugværge

Frøslev d. 19de Decbr 1850
Peder Pedersen, Gaardmand og Lægdsmand

Præstø amt, journalsager 1850, J27, nr. 87 15/r

De med Amtets gunstige Skrivelse af 26de f.M. oversendte Effecter (:i en Pakke mk. "Hellested Rønnede":) som tilhørte afdøde Soldat Peder Nielsen Hellested af Præstø Amts 25-85, ere under 19de dennes udleverede til Afdødes Enke Sidse Olsdatter i Frøsløv, der factisk hensidder i uskiftet Bo med sine 2 smaae Børn og dertil forventer Amtets Tilladelse, efter hendes indgivne Ansøgning af 9de dennes. Den medfulgte Fortegnelse fra Slesvig Commandantskab, over de paagjældende Effecter, følger herved tilbage, forsynet med Tilstaaelse for Effecternes Modtagelse.

Statafgaard d. 24. December 1850
Permin

Til Præstø Amt

Kommandsk. i Slesvig U 949 31/12 50

Sidse søger om tilladelse til at hensidde i uskiftet bo.

Præstø amt, journalsager 1850, J27 nr. 77 4/q

Underdanigst Ansøgning

Min Mand Peder Nielsen Hellested udkommanderet i Kongelig Krigstjeneste, er død paa Lazarettet i Slesvig den 16de Sept. d.A. I vort Ægteskab har vi faaet 2 Børn, en Datter Anne Marie, født 31. Maj 1847, og en Søn Peder født 4. Octbr. d.A.

I fattige Kaar have vi levet, og hvis vort fælleds lidet Indboe skulde ved Skifte deles og sælges, vilde jeg synke ned i den dybeste Armod tilligemed mine smaa Børn. Derfor er min underdanige Ansøgning til Deres Høivelbaarenhed, som Amtets høie Øvrighed, at dette naadigen maa tillades mig at hensidde i uskiftet Boe i min Enkestand, hvorved det vil blive mig lettere at opføde mine smaa Børn.

Frøsløv d. 9. Decbr. 1850

Underdanigst
Sidse Olsdatter
Enke efter Inds. Peder Nielsen
i Frøsløv Sogn

Paa Enken Sidse Olsdatters moralske Forhold er, saavidt som jeg har kunnet erfare, intet at udsætte. Heller ikke ved jeg andet, end at hun har holdt ordentlig Huus med det lidet hun har havt til at ernære sig og Børnene med. Derfor anbefales hendes Ansøgning til høiagtig Bønhørelse.

Lyderslev 9. Dec. 1850 Allerærbødigst

Engelbreth

Det er præsten, pastor Engelbreth, der har skrevet ansøgningen.

Præstø amt, kopibog 1850, Litra Y nr. 553

Permin J27, No 77 4/q 20/12 50

Forinden videre foretages i Anledning af den hoslagte Ansøgning i hvilken Sidse Olsdatter i Frøsløv anholder om Tilladelse til at hensidde i uskiftet Boe efter sin afdøde Mand Indsidder Peder Nielsen i Hellested, maa jeg tsl. anmode Hr. Forvalteren om at indhente og med Bilagets Tilbagesendelse hertil indsende Erklæring fra Værgen for de efterladte Børn, om han har noget imod at den ansøgte Tilladelse meddeles hende.

Heller ikke fra min Side som ansat Værge for Peder Nielsens umyndige Børn, ved jeg noget at fremføre, imod Enkens, deres Moders, ønske om at forblive i uskiftet Bo hensiddende, saasom det meget mere vilde være til Skade for Børnene om denne fattige Enke skulde da paaføres et Skiftes Bekostning, uden at der efter al Sandsynlighed kunde blive Arv til Børnene.

Frøsløv d. 24. Decbr. 1850

Jens Poulsen m.f.P.

Huusmand paa Frøsløv Mark

Præstø amt, kopibog 1850, litra Y, nr. 590

Nr. 590, Permin, J27, nr. 77 4/v 31/12 50

Ifølge derom indkommen Ansøgning fra Sidse Olsdatter, Enke efter afdøde Indsidder Peder Nielsen i Frøsløv, meddeles hermed Tilladelse til at hensidde i uskiftet Bo med sine med den Afdøde sammenavlede Børn i Overensstemmelse med Frd. 21. Mai 1845 $ 18.

Dette tilmeldes hermed tstl. Hr. Forvalteren til behagelig Efterretning og videre Bekjendtgjørelse for Vedkommende.

Skifte efter Peder, den 13. juli 1854

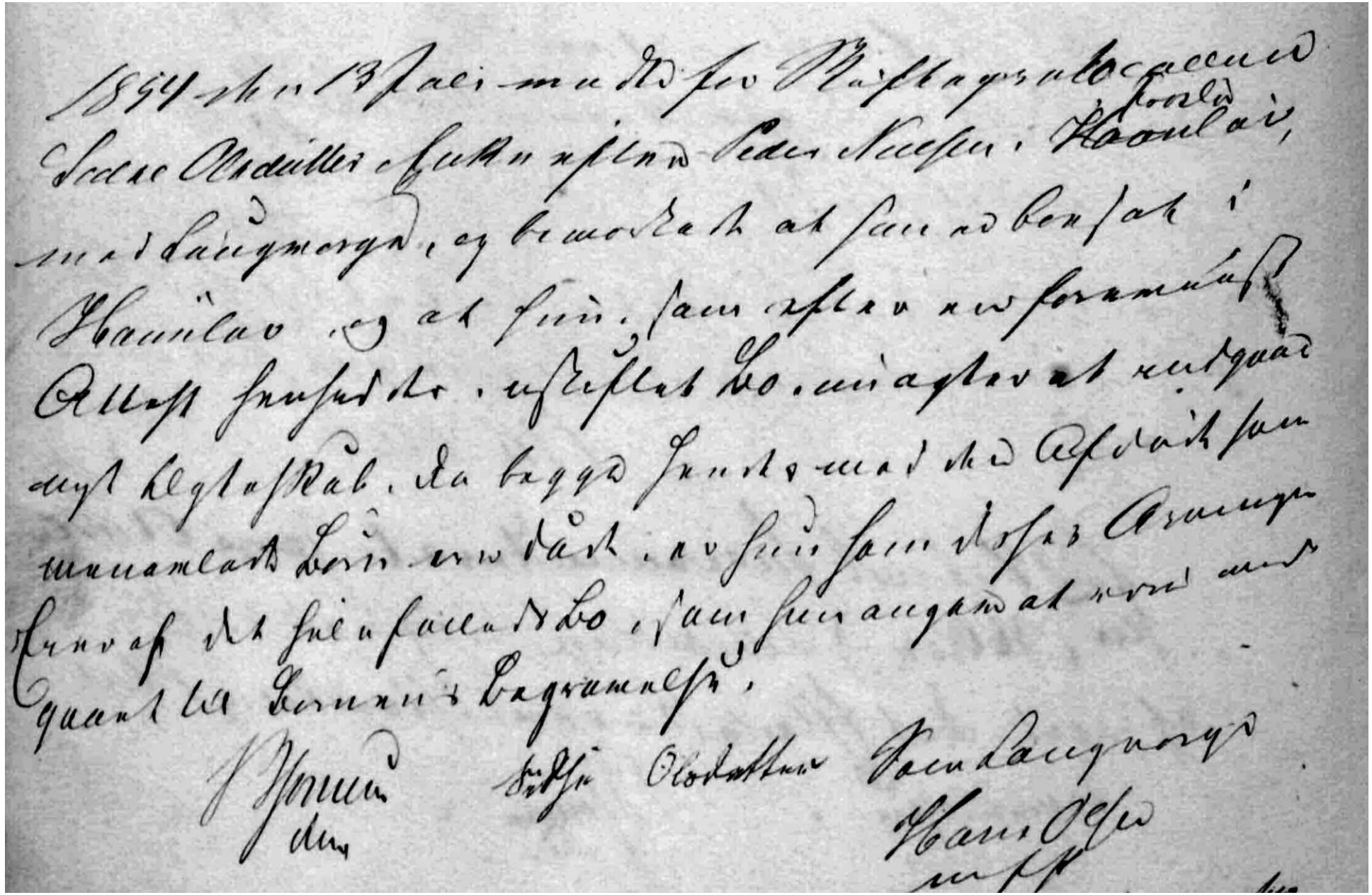

Slutning

Peders og Sidses to børn døde i marts 1851 (Ane Marie) og december 1853 (Peder)

Sidse blev gift igen den 9. september 1854 i Havnelev med Hans Andersen fra Hellested Han havde været gift 2 gange tidligere med Maren Pedersdatter (død 1851) og Maren Hansdatter (død 1853)

- De flyttede til Taastrup Overdrev i Hellested sogn – her boede de på matrikel nummer 14
- De fik 4 børn, og de levede lykkeligt (??) i næsten 50 år, indtil Hans døde i 1902 og Sidse i 1904